

коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних, затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 1165 від 11.12.2019 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1165-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення 10.04.2023)

2. Лещенко О. Блокування ПН/ПК: добірка важливої актуальної судової практики. 16.01.2023. URL https://biz.ligazakon.net/analitics/216752_blokuvannya-pnrk-dobrka-vazhlivo-aktualno-sudovo-praktiki (дата звернення 10.04.2023)

УДК 342.228

Вівчаренко О. А.
*доктор юридичних наук,
Заслужений юрист України,
Академік Академії політико-правових наук,
професор кафедри трудового, екологічного
та аграрного права Навчально-наукового
юридичного інституту Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника*

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ: ДОСЯГНЕННЯ, МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ПРОБЛЕМИ

Конституція – це викладення національної ідеї. Вона написана так, щоби все краще вона захищала і плекала. Адже, ще одна з функцій Конституції, і вона, на мою думку, основна – це ранжування законів. Найважливіше – куди ми рухаємося – уже час думати за глибинне реформування нашого законодавства в українському напрямку.

У контексті вищесказаного доцільно акцентувати увагу як на здобутках та втратах українського конституціоналізму, так і на позитивах та недоліках українського державотворення. Таке критичне дослідження дасть змогу провести порівняльне дослідження процесу державотворення та процесу конституціоналізму в Україні, визначити переваги у їх гармонійній взаємодії, встановити недоліки розходження та розбіжностей між державотворенням та конституціоналізму в Україні, а також визначити, наскільки фактичні державотворчі та правотворчі процеси були юридично відображені у змісті Основного Закону України та його редакціях. Важливе значення у цьому аспекті також має дослідження співвідношення теорії конституціоналізму з правотворчою, правореалізаційною, правозастосовчою та правоохоронною практикою.

Не менш важливе значення також має співвідношення українського державотворення та українського конституціоналізму за аналогічними правовими явищами у країнах Європейського Союзу (особливо - у контексті проголошеного і частково реалізованого євроінтеграційного курсу України).

На мою думку, чинна українська Конституція є досконалим документом політико-правового характеру, втім, вона не позбавлена й певних законодавчої влади.

З позитивної точки зору, автори Конституції заслуговують похвали за введення посади Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, до кого може звертатися кожен за захистом своїх прав [1].

З прийняттям Україною Конституції був встановлений свій Основний Закон, свою державність і цим вона віддала належну пошану п'ятій річниці своєї незалежності. Окрім того, що Конституція заслуговує окремого визнання щодо забезпечення прав людини, становлення окремих та рівних між собою гілок влади, організації правосуддя, є також потрібним наголосити на важливості того, що Конституція демонструє прагнення України до демократичної системи, яка базується на презумпції верховенства права та на русі, який розпочався з Актом проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року та був підтриманий 90% населення України на всеукраїнському референдумі 1 грудня 1991 року.

Також важливо відмітити те, що конституційний процес в Україні підкреслив ту напругу яка існує між способами забути минуле, в той час зберігаючи соціальні ідеали, яких ніколи не дотримувалась колишня система.

Варто зазначити, що сьогодні українська держава знаходиться в процесі кардинальної трансформації під впливом глобальних економічних та політичних процесів. Для неї процес глобалізації, насамперед означає євроінтеграцію. На рівні механізму держави це проявляється в нових функціях органів державної влади, призначенні посадових осіб, які прямо відповідальні за здійснення євроінтеграційних процесів, адаптацію національного законодавства та юридичної практики до права ЄС, узгодження національних стандартів та технічними регламентами ЄС тощо [2].

Першим вагомим узагальненням результатів роботи з ідентифікації проблем конституційного регулювання в Україні стало створення, презентація та оприлюднення Парламентською групою 27 травня 2021 року для громадського обговорення проекту «Зеленої книги конституційної реформи» [3].

У тексті книги виокремлено насамперед загальні проблеми конституційного ладу України, які повинні стати визначальними на нинішньому стані реформування Основного Закону. Найважливішими викликами у сфері підготовки, ініціювання та внесення змін до Конституції України названі та охарактеризовані: популізм; не публічність ініціювання та напрацювання змін; недостатнє залучення парламентарів при ініціюванні та напрацюванні змін; недостатнє залучення парламентарів при ініціюванні конституційних змін; порушення процедури розгляду та ухвалення змін до Конституції України.

Хочу звернути увагу учасників нашої конференції, що засідання парламентської групи залишається відкритим для всіх бажаючих народних депутатів України, їх помічників та експертів. Реальним їх результатом повинно стати напрацювання та внесення до Верховної Ради України низки законопроектів щодо змін до Конституції України.

Найбільш доцільним та перспективним стало б здійснення системного оновлення всього Основного Закону держави. Вже після Революції Гідності, яка висунула перед владою і громадським суспільством вимогу змінити систему, стало зрозуміло, що точкові «клаптикові» зміни не зачіпають систему в цілому.

Адже ця система політико-правова, закріплена в Конституції України. В ній тісно взаємопов'язані всі елементи, інститути, підсистеми, і реформувати одну складову, не зачіпаючи інших неможливо. Поза правовими підставами для цього бракує насамперед політичної волі законодавця [4].

Проте, оскільки іншого механізму здійснення конституційного реформування в Україні за нинішніх політичних реалій не пропонується, вважаємо, доцільним для себе використання доступного формату для реального впливу на перебіг конституційного процесу. Напрацювання якісних пропозицій може стати дієвим підґрунтям реформування у майбутньому.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Проект Конституції України, схвалений Конституційною Комісією України та Рекомендації Юридичного форуму 11-13 січня 1996 року.
2. Клопков С. Особливості трансформації механізму української держави під впливом глобалізаційних процесів / С. Клопков,- Електронні дані (1файл). Режим доступу: <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2017/4/4.pdf> - назва екрану.
3. Зелена книга конституційної реформи в Україні. Проект. Київ: Центр політико-правових реформ 2021. 35 с. URL : <https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2021/05/Proiekt-Zelenoi-knyhy.pdf>.
4. Попередні підсумки роботи Парламентської експертної робочої групи з питань конституціоналізму [UPLAN (Ukrainian Public Law and Administration Network). 03.06.2021 p.]. URL : <https://uplan.org.ua/news/>

УДК 347.1

Гелецька І. О.

*к.ю.н., заступник директора з навчальної,
наукової роботи та
міжнародного співробітництва,
Галицький фаховий коледж
імені В'ячеслава Чорновола*

СПРАВЕДЛИВІСТЬ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНИЙ ПРИНЦИП ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

З поміж загальних засад цивільного законодавства, які визначені у ст. 3 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) [1] неабияке значення відводиться справедливості. В ній знаходить своє адекватне відображення стан майнових та особистих немайнових відносин, а також прогресивні